

เครื่องมือการจัดเก็บข้อมูล ๒๖ พิพิธภัณฑ

ชื่อสถานที่ พิพิธภัณฑชุมชน บ้านพรหมทินใต้ (แหล่งโบราณคดีบ้านพรหมทินใต้)

สถานที่ตั้ง บ้านพรหมทินใต้ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลหลุมข้าว อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

ประวัติความเป็นมา ตำนานที่เกี่ยวข้อง

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๙ กรมศิลปากร ได้เข้ามาทำการสำรวจเมืองโบราณในเขตจังหวัดลพบุรี ซึ่งได้พบเมืองโบราณหลายแห่ง รวมไปถึงเมืองโบราณบ้านพรหมทินใต้ จากการสำรวจครั้งนั้นพบหลักฐานประเภทเศษภาชนะดินเผา ตั้งแต่เนื้อธรรมดาจนถึงเนื้อแกร่ง ไม่มีการตกแต่งมากนัก (สันนิษฐานว่าภาชนะผลิตขึ้นในชุมชน) และยังพบเครื่องถ้วยแบบจีน สมัยราชวงศ์หมิง ภาชนะรูปแบบไหขอม เครื่องเคลือบจากกลุ่มเตาศรีสขวนาลัย รวมทั้งยังพบบันทึกภาษาบาลี อักษรปัลลวะ (พุทธศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๒) และอักษรหลังปัลลวะ (พุทธศตวรรษที่ ๑๓)

เมืองโบราณบ้านพรหมทินใต้ ถูกสร้างขึ้นบนเนินเมืองสมัยโบราณสมัยทวารวดี ผังเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมู มีคูน้ำคันดินล้อมรอบ ตัวโบราณสถานอยู่ตรงกลาง มีลำน้ำโพหนองไหลผ่านทางทิศตะวันออก ราษฎรส่วนใหญ่มีเชื้อสายลาว ซึ่งอพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เข้ามาตั้งถิ่นฐานประมาณ ๑๐๐ กว่าปีมาแล้ว ต่อมาได้สร้างวัดและโบสถ์ที่ปลงไปบนซากโบราณเดิม ภายหลังถูกไฟไหม้จนหมด จึงได้สร้างอาคารไม้สังกะสีขึ้นแทน บ้านพรหมทินใต้จึงเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ต่อมาพัฒนาเป็นชุมชนเมืองที่มีการสร้างคูน้ำคันดินล้อมรอบ โดยได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมอินเดียในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๖ ได้พบจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาบาลี สันสกฤต เหรียญเงิน และลูกปัด เป็นต้น และนอกจากนี้ยังมีการขุดค้นพบโครงกระดูกมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์บริเวณด้านหลังโบราณสถานแห่งนี้ และพบหลักฐานต่าง ๆ เช่น เศษภาชนะดินเผา แหวน ลูกปัด กำไล และหยก กระดูกสัตว์ที่ฝังไปกับศพ

โดยเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๗ บุคลากรสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลพบุรี ได้ร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และท่องเที่ยวชุมชน ๓ บุรี (ลพบุรี สิงห์บุรี สระบุรี) เชิงสร้างสรรค์บนฐานนวัตกรรมที่ยั่งยืน ภายใต้โครงการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย (Reinventing University) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เรื่องการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่สำหรับสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจัดโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ณ วัดพรหมทินใต้ ตำบลหลุมข้าว อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี โดยได้รับชมวีดิทัศน์ “บ้านพรหมทินใต้ เรื่องราวจากอดีตสู่ปัจจุบัน ผ่านร่องรอยอารยธรรม” , สักการะพระพหุสบดี และศึกษาเรื่องราวประวัติศาสตร์ภายใน พิพิธภัณฑชุมชนบ้านพรหมทินใต้

ความสำคัญ

เป็นแหล่งโบราณคดีสำหรับศึกษาเรื่องราวประวัติศาสตร์

หน่วยงานที่ดูแล

หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เลขที่ ๓๒๑ ถนนนารายณ์มหาราช ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ๑๕๐๐๐

อื่น ๆ

บริเวณพื้นที่ที่มีการขุดพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ปัจจุบันได้ถูกดินโคลนไหลทับหน้าดินด้านล่าง ทำให้ไม่มีร่องรอยการขุดพบด้านล่างให้ชม แต่สามารถเข้าไปชมในพิพิธภัณฑชุมชน บ้านพรหมทินใต้ได้

